

שנית כבר אמרנו שנהר אסי נקרא ג"כ Orions
 ס' קדמוני, ובוה נכיר דברי אמת שבציוני הג"ל
 כך צריך להיות הסדר הנכון קניזי והקדמוני
 דרמסקוס אספמיא (או אספמי ודרמסקוס) ואסיא.
 ומלת אסיא, שהיא עיר ונהר שוה, תתכן לקרא
 אוריענס, Orions. ס' קדמוני על כן דרש על מלת
 הקדמוני: אסיא. ודו"ק.

3 אֶסְיָא (פי' ארץ הקדושה של אנשי
גרמניא הראשונים A s a land ותכונתה על
חוף ים מזרחי של Mæotis) תרג' ירו' אשכנז אסיא.
[אחייה כ"ה בת"י ב' לבראש' י' ג'; תרג' לדה'
א' א' ו'. וכן מסורש בב"ר רפל"ז אשכנז
וריסת ותוגרמה: אסיא והדיף וגמניא [צ"ל
גרמניא]. וכ"ה בירו' מגיל' פ"א הל"א דע"א:
אסיא והדיית [צ"ל והדיף] וגרמניקה. ותחת
הדיף אי' בתרג' ירמ"י ג"א. כ"ז הדיב והיא בל"י
Adiaxv אד' המלה שאי אפשר לעבור
עליה כאשר מונחת בין שתי נהרות גדולות:
פרת וחדקל (עיי"ע הדיב, הדיב). וגבול צפוני
של הדיב ארמיניא, גבול מזרחי מדי. גבול דרומי
זוזיאנא. וכן בתרג' נזכרה הדיב אצל ארעא
דקדרו. (וכן נקראת הדיב בזמן מאוחר קורדישתאן
Kurdistan = והורמיני וזה Armenien, ולפי זה
תכונת אשכנז שהוא לדעת התרג'. הדיב בסמוך
מדי וזוזיאנא היתה. וכן דעת יוסף בן כתתיחו²)
שמושב אשכנזים היה בריגא שהיא עיר ואם במדי.
וגם העיר והאיר החכם הגדול והחוקר הנפלא ריטמער³
שאבות קדמונים של גרמניים לדעות ולאמונת
מדיים השפיקו. והשתחוו לאל עליון של מדיים
ובקמריים ר"ל למיטרא שכנו שמו אסי כלומ'
המשובח ואחריו מכנים את עצמם עם של
אסיים. וגם כן נקראים יושבי הרי קויקאזוס אשר
משרש גרמניא יצאו. וזה פתרון וקשר הדבר
שבתרג' זכש"ם ובמדרש מסורש אשכנז עי'
אסיא ובמלת אשכנז כללו הקדמונים יושבי גרמניא.
(הלא דבר הוא!)]

4 אֶסְיָא (פִּי בְלִי אֶסְיָא מִמֶּנּוּ וּדְכוּשׁ Vermögen
וְיֹתֵר נֹכַח כִּי הוּא לִפִּי אֶסְיָא שְׂדֵה Feld
Acker) בְּבִרְסָנָה (מִמֶּנּוּ) [וְשֵׁם אִי אֹסִי] וְהָ אִמֶּר

מארץ לארץ ואם כל זה גם לאחר פטירתו לא יוכל לשקוט עד בא למקום מנוחתו מנוחת כבוד לא"י. ע"כ ציוה שער עת הוכל לקבר יושם אורנו לחוף הים באסיא דכתיב כי הוא על ימים יסדה וכ' — ועל תכונת אסיא הלזו עיי' שמראנו י"ב, תקע"ז; פליניאום ה' כ"ח. מ' ועוד אחרים ואסיא זאת מובנת ג"כ בסנה' כ"ו.].

2 אַסִּיאָ (עיר בתחומת א"י בצד צפונה מזרחית ונקראה על שם הנהר Asi, Assi) כב"ר פט"ד אחר הדברים האלה היה דבר ה': דרמסקוס אסיא ואספמיא [=ואספמא]. [אחי"ה=כנו"ג כב"ר שם ואיזה מהם הג' שלא ניתן להם . . . דרמוסקוס ואסייא ואספמייא. ובירו' שביעי' רפ"ב דל"ו: אי' אסיא אספמיא ודרמשק. ובירו' קידוש' פ"א דס"א ע"ד אסיא אספמיה ודרמשק. ובבבלי ב"ב נ"ו. אי' בין עיירות העומדות על הגבולין וחיבין במעשר לאפוקי קני קניזי וקרמוני ערדיסקוס [צ"ל דרמסקוס=דרמשק, ד"ה א'. י"ח.ה' ועיי' ערדקסם] אסיא ואספמיא. ואיזה עיר שנקראת אסיא היתה מונחת בגבול א"י? העיר ששמה היום Asias חצי שעה מבניאס כמו ששער הרב ר"ש (דאם הייליגע לאנד רע"ז) לית מאן דכר שמה. שאינה היתה בגבולין. וכן בלתי נכון להיות סארדעש כמו ששער בע"מ שהרי בתוספתא פרה פ"ז (סוכאה ברי"ש פ"ז הל"א) אי' בענין מי חטאת הלכה זו עלו עליה בני אסייה ג' רגלים ליבנה ברגל השלישי הכשירו להן הוראת שעה אחת. ואם כדברי הרב שי"ר אסיא היא סארדעש קשה והלא דיני מי חטאת לא שייכו לתושבי חוצה לארץ. אכל בלי ספק אסיא הזו היתה בגבול א"י והוא עסס" צ"ל אסיא שהוזכ' בא"י (גיט"י ד':) ולאו דווקא בא"י אלא בתחומה. על כן דעתי נוטה שאסיא היתה נקראת על שם נהר אסי [Oriens, Orontes] (ששמה ג"כ ¹) והולך בין אספמיא Apamāa ואנטוכיא Antiochia ועל שם אסי או אססי נקראת עיר על חוף נהר ההוא אסיא או עססמא. ובזה עולה יפה שהזכירו הציונים הנ"ל אסיא אצל אספמיא שהיא אספמיא. ובספרי פ' בלק הזכיר ג"כ אסיא אצל אנטוכיא. וזאת

⁽¹⁾ עיי' שמראבו מ"ז תשנ"ה פלינאום ה' ית' ב' ועיי' מי' דמ"ג ח"ח תג"ד והלאה. * ואלה הם דבריו בקרסוניו א' ה' א': Ἑλλήνων καλοῦνται Ἀσχανάδους ὥπιστα οἱ νῦν Ρηγηνες. ועיר Πηγήνης ולא כמו שישג לכתבה Ρητίνες היא Raghā עיר ואם במדי עיי' מאמרי על ספר טוביה במ"ע גיגעור חיי תג"ד ואילך. * עפ"י ספורו של שמראבו ח' תקס"ח יסד החכם חנ"ל בנינו החוק ומי שרוצה לעמוד על הענינים האלה יבוס בעינים פקחות ספרו פטראללע צד שי' ועדלקונדע ח"ב תתמ"ב. והרחבנו דבורנו כזה הענין במ"ע אותג'. איזראלים (שנה שלישיית) הוציאו לאור הרב החכם באק. ואכ"מ להארץ. * והחכם ראוינימללער בספרו הקרסוניות ח"א א' צד רל"ט. וגויניאום בחיזירות ח"א קנ"ט. ומרהי"ש בספרו תבואות הארץ קס"ד ובחעתק' אשכנזי רנ"ג לא מצאו מנוח לכף רגל לחשיצרת אשר לפיה טורגל בפי כל האנשים כי אשכנז היא גרמניה (דייטשללאנד) ועפ"י פירושו בפנים אמת וציב זה הכנוי.